

Ocenenie Hercova misia si na Art Film Feste prevezmú Zdena Studenková a Eva Holubová	2
Online, okulture.sk, 7. 6. 2023, 14:37	
Martin Putala opäť predsedom Rady vysokých škôl	4
Online, uniba.sk, 12. 6. 2023, 9:44	
Situácia s HIV v Košiciach je stabilná, po lete sa to ale môže zmeniť	5
Online, kosiceonline.sk, 12. 6. 2023, 13:01	
Slovenka roka 2023: Kompletný zoznam nominovaných dám	6
Online, rtvs.sk, 12. 6. 2023, 13:30	
Neurologický deň v Rimavskej Sobote	8
Online, procare.sk, 12. 6. 2023, 15:25	
Regina	9
Televízia, Regina, 12. 6. 2023, 16:30	
Oznámenie: Program prezidentky SR Zuzany Čaputovej	10
Online, tasr.sk, 12. 6. 2023, 18:00	
Oznámenie: Program prezidentky SR Zuzany Čaputovej	11
Agentúrne spravodajstvo, TASR, 12. 6. 2023, 18:00	
ĽUDOM VYŠETROVALI PEČEŇ, VÝSLEDKY SÚ ALARMUJÚCE. PROJEKT SIRIUS POKRAČUJE	12
Tlač, Žilinské noviny, 13. 6. 2023	
KAPUŠIANSKE FOLKLÓRNE DNI PRINESÚ VYSOKÚ KVALITU	14
Tlač, Prešovské noviny, 13. 6. 2023	
LEKÁRKA: SKLERÓZU MULTIPLEX SPÚŠŤAJÚ AJ VEĽMI SLANÁ STRAVA A NEDOSTATOK SLNKA	16
Tlač, Novohradské noviny, 13. 6. 2023	
Motýle exotických trópov	19
Online, kamdomesta.sk, 13. 6. 2023, 2:07	
Legendárne automobily ťahom štetca	20
Online, kamdomesta.sk, 13. 6. 2023, 2:20	
UNLP získala ocenenie za starostlivosť o pacientov s CMP	21
Online, zdravotnickydennik.sk, 13. 6. 2023, 4:00	

Ocenenie Hercova misia si na Art Film Feste prevezmú Zdena Studenková a Eva Holubová

7. 6. 2023, 14:37, Zdroj: okulture.sk, Autor: Patricia Guricanova, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 195 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 81 Eur

Desať dní pred začiatkom 29. ročníka najstaršieho a najväčšieho filmového festivalu na Slovensku informovali jeho organizátori na tlačovej konferencii o jeho pripravovanom programe a prezradili mená laureátok honorárneho ocenenia pre herecké osobnosti.

Primátor Košíc Jaroslav Polaček: „Košice sú zaslužené domovom Art Film Festu už od roku 2016, pretože vďaka kvalitnej kultúrnej infraštruktúre dokážeme organizátorom ponúknuť to najlepšie festivalové zázemie v podobe Amfiteátra s atmosférou kina pod hviezdami či v moderných priestoroch Kunsthalle a Kulturparku. Art Film Fest je nielen hodnotnou prehliadkou filmového umenia, ale aj skvelou prezentáciou nášho mesta, do ktorého zakaždým prítiahne tisíce hostí a turistov. Oblúbený medzinárodný filmový festival bude nepochybne tým najlepším začiatkom letnej sezóny v Košiciach, ktorá sa tradične ponese v znamení Košického kultúrneho leta plného ďalších atraktívnych podujatí.“

„Som rád, že sa nám podarilo pripraviť 29. ročník, pretože to nebolo ľahké. Nikdy to nebolo ľahké, ale v ostatnej dobe obzvlášť,“ uviedol v úvode tlačovej konferencie producent festivalu Ján Kováčik a dodal: „Chcem sa poďakovať mestu Košice, Košickému samosprávnemu kraju a všetkým partnerom za to, že nám pomohli pripraviť festival na dôstojnej úrovni.“

„Pre Košický kraj je poctou, že Art Film Fest píše novodobé dejiny práve tu. Po ročnej pauze sme už hladní po kvalitných snímkach a festivalovej atmosfére. Župa opäť pomáha s organizáciou a projektmi, ktoré strhnú davy a zviditeľnia kraj. Aj preto sme vlni spustili Filmovú kanceláriu Košického kraja a jej výsledky sú fantastické. Len v tomto roku sa na území kraja bude točiť rekordných sedem celovečerných filmov. Do Košíc preto pozývam všetkých, ktorí chcú zažiť Cannes na Slovensku,“ povedal predseda Košického samosprávného kraja Rastislav Trnka.

Umelecký riaditeľ festivalu Martin Palúch uviedol niekoľko zaujímavých štatistických údajov: „Počas ôsmich dní (16.-23. júna) uvedieme na siedmich rôznych premietacích miestach spolu 146 projekcií 119 filmov, z toho je 82 dlhometrážnych a 37 krátkych. V hlavnej medzinárodnej súťaži hraných filmov o cenu Modrý anjel máme 9 filmov zo štyroch rôznych kontinentov, pričom nie je bez zaujímavosti, že prevahu majú ženy režisérky.“

V bohatom programe rozdelenom do viacerých sekcií sa objavia aj štyri filmy, ktoré boli premiérové predstavené na tohtoročnom festivale v Cannes. Najnovší film režiséra Wesa Andersona Asteroid City a snímka Svetlá budúcnosť (A Brighter Tomorrow), v ktorej si zahrála aj slovenská herečka pôsobiaca v Taliansku Barbora Bobulová boli súčasťou hlavnej súťaže. V sekcii Director's Fortnight boli uvedené filmy Goldmanov prípad (The Goldman Case) a Blackbird Blackbird Blackberry.

Do programu sa opäť vracia aj Medzinárodná súťaž krátkych filmov. Zostavovateľ sekcie Martin Kaňuch do nej vybral celkovo 36 filmov z celého sveta a v Košiciach budú uvedené v šiestich blokoch. Významným spôsobom bude prezentovaná domáca kinematografia, ktorej budú výlučne venované sekcie Slovenská sezóna, 60 rokov Slovenského filmového ústavu či Pocta Jurajovi Jakubiskovi.

Na 29. ročníku festivalu budú udelené tri honorárne ocenenia. Zlatú kameru si prevezme jeden z najvýznamnejších maďarských filmárov Béla Tarr a v rámci svojho pobytu v Košiciach sa zúčastní na krste slovenského prekladu románu Satanské tango. Jeho filmová adaptácia, ktorá má viac ako 7 hodín (presne 439 minút) vytvorila časový rekord v dĺžke jedného filmového diela v histórii Art Film Festu. Určite bude patriť k vrcholom festivalu podobne ako masterclass s jeho režisérom.

Súčasťou festivalu budú aj ďalšie masterclassy na rôzne témy súvisiace s tvorbou audiovizuálnych diel (scenár, práca s archívom, špeciálne efekty apod.) a rôzne typy sprievodných podujatí, ktoré už majú svoje tradičné zastúpenie v programe – či už ide o prezentácie, výstavy, koncerty, verejné nahrávky oblúbených rozhlasových či televíznych programov.

Špeciálne sa bude spomínať na prvého, nezabudnuteľného a jediného prezidenta Art Film Festu – Milana Lasicu. Úplne prvým filmom v programe tohto ročníka bude Oscarom ocenený film jeho najobľúbenejšieho režiséra Woody Allena Annie Hall. Výnimočnú príležitosť budú mať diváci vidieť na striebornom plátne aj pôvodne televízny film Sladké hry minulého leta, ktorý mal zo svojej hereckej filmografie najradšej. Jeho dlhoročný spolupracovník Pavol Danišovič pripravil aj špeciálny Večer Milana Lasicu. Piesne s jeho textami zaznejú v podaní známych osobností s excelentnou kapelou, ktorú zostavil Martin Valihora. Nebudú chýbať ani osobné spomienky, čítačky a príbehy spojené so životom a tvorbou tohto velikána. Svoju účasť prisľúbili Ady Hajdu, Dorota Nvotová, Natália Puklušová, Peter Lipa a originálne duo Dominika Kavaschová a Andrea Bučko, ktoré pripravujú dokonca špeciálne verzie piesní na texty Milana Lasicu. Určite sa v programe objavia ešte ďalší hostia

a nebude sa iba spievať, ale aj s humorom spomínať, lebo inak sa to ani nedá.

Ocenenie Hercova misia si prevezmú dve reprezentantky slovenskej a českej kinematografie.

Eva Holubová patrí k najobsadzovanejším českým herečkám. Len za posledných päť rokov hrala v trinástich filmoch a ôsmich seriáloch. Zásadný prelom v jej kariére znamenala úloha vo filme Knoflíkáři (1997), za ktorú bola nominovaná na Českého leva pre najlepšiu

herečku vo vedľajšej úlohe. Druhú nomináciu získala za Pelíšky (1999), a napokon si odniesla Českého leva za film Ene Bene (1999). Mimoriadny úspech u divákov mal i film Pupendo (2003) a za svoju úlohu v komédii Účastníci zájezdu (2006) získala cenu pre najlepšiu herečku na festivale Tribeca v New Yorku a ďalšiu nomináciu na Českého leva. Zo svojej filmografie si pre Art Film Fest vybrala kultovú komédiu Jana Hřebejka Pelíšky.

Zdena Studenková sa na filmovom plátne sa po prvý raz objavila ako 20-ročná v poviedkovom filme Motív pre vraždu. V roku 1978 zaujala v rozprávkovom horore Panna a netvor. V roku 1982 stvárnila Gábinu v českej komédii storočia S tebou mě baví svět. Následne hrala vo filmoch Putování Jana Amose, O sláve a trávě, Kára plná bolesti, Južná pošta, Súkromné životy či Všetko čo mám rád. Diváci ju poznajú aj z mnohých televíznych filmov, ako aj inscenácií a seriálov. Zo svojej filmografie do programu Art Film Festu 2023 vybrala film Anděl s ďáblem v těle so slovami: „Bola by som rada, aby sa diváci prišli do kina zabaviť a zabudli na každodenné starosti, ktoré doba prináša.“

Obe laureátky si prevezmú svoje ocenenia tradične nielen na úvodnom či záverečnom ceremoniáli, ale aj za účasti verejnosti na Dolnej bráne v Košiciach: 17. júna o 16:00 (Z. Studenková) a 22. júna o 16:00 (E. Holubová).

Organizátor: ART FILM FEST s.r.o.;

Spoluorganizátori: Mesto Košice, K13 – Košické kultúrne centrá, ART FILM FEST, n.o., LGM, s.r.o.;

Festival finančne podporili: Audiovizuálny fond a Nadácia SPP;

Festival je spolufinancovaný Košickým samosprávnym krajom z programu Terra Incognita;

Hlavní reklamní partneri: CODES Brand House, FORLIVE, pramenitá voda Lucka;

Oficiálne autá: Auto Gábriel; Oficiálny hotel: Hotel Yasmin;

Reklamní partneri: stavebná spoločnosť Adifex, Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a.s., Oxyworld, U. S. Steel Košice, ANTIK Telecom, BARZZUZ, Kino Úsmev, Aupark Košice, Fors-stav, R-media, Okno mé lásky;

Oficiálni dodávateľia: NOV, ZEBRA, Best Press, SLOVNAFT, Stredoeurópska nadácia, Spoločnosť pre skladovanie, DKC Veritas, Kaviareň Slávia, Tabačka Kulturfabrik, Ohnisko – Fire Dining & Brew Bar, Pub u Kohúta, El Nacional, Café de Paris, Maiko Sushi, DOMOS Slovakia, Pilsner Urquell, Macarons; Oficiálne víno: Kubbo Select a Ostrožovič;

Hlavní mediální partneri: TV JOJ, zregionu.sk, Pravda, Eurotelevízia;

Mediální partneri: Rozhlas a televízia Slovenska, Kinosála, JOJ 24, Film Europe, TV spolok LOToS, Rádio KOŠICE, Korzár, Slovenka, Forbes, SITA, TASR, BigMedia, HomeMedia Production, Film.sk, Košice City Guide, aktuality.sk, čsfd.cz, Visit Košice, Košice v Skratke;

Partneri: JOJ Cinema, Millor – Váš partner v oblasti energetiky, Letisko Košice, Autocont, TelekomCLOUD, ECO Technologies, DELTA OnLine, MIHYRING, KAIFER advokátska kancelária, Taper, Brother, GROTTTO, CELIMED autorizované zastúpenie OMRON, NR-holding, CPK Slovakia, Casa Trade – Casablanca cafe, easylog transport&logistic, Kvety Victor, Slovenský filmový ústav, Filozofická fakulta **UPJŠ**, Fakulta elektrotechniky a informatiky TUKE, Súkromná škola umeleckého priemyslu filmová v Košiciach, Dopravný podnik mesta Košice, Tesco Stores SK, DEMI šport, CANON, SPI International, Arténa audiovizuálna dielňa od RTVS, Kreatívna Európa, KPK Reklama

ZDROJ: Andrea Čurná

Autor: Patricia Guricanova

Martin Putala opäť predsedom Rady vysokých škôl [📄](#)

📅 12. 6. 2023, 9:44, Zdroj: uniba.sk [📄](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 54 122 GRP: 1,20 OTS: 0,01 AVE: 1206 Eur

V dňoch 7. a 8. júna 2023 zasadala v priestoroch Technickej univerzity v Košiciach Rada vysokých škôl Slovenskej republiky (Rady). Na ustanovujúcom zasadnutí pre volebné obdobie 2023 – 2027 sa stretlo 90 zástupcov slovenských vysokých škôl.

12. 06. 2023 09.44 hod.

Od: Oddelenie pre vonkajšie vzťahy RUK

Plénium Rady zvolilo za predsedu doc. Martina Putalu (UK BA) a za podpredsedov doc. Romana Sotáka (**UPJŠ** KE) a Ing. Lukáša Šoltésa (STU BA). Zástupcovia vysokých škôl si tiež zvolili svojich reprezentantov v poradných orgánoch Rady.

V pracovnej časti rokovania sa Rada zaoberala posudzovaním dvoch dokumentov z dielne Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu SR (ministerstvo), ktoré majú ambíciu zvýšiť kvalitu pedagogickej a vedeckej činnosti slovenských vysokých škôl. Na rokovaní boli prítomní aj reprezentanti ministerstva v zastúpení štátnym tajomníkom Mgr. Michalom Fedákom a prof. Martinom Kanovským riaditeľom odboru stratégií a koncepcií vedy, výskumu a vysokých škôl. Diskusia sa týkala smernice o výkonnostných zmluvách medzi ministerstvom a vysokými školami pre roky 2024 – 2026 a dlhodobého zámeru ministerstva pre oblasť vysokých škôl na roky 2023 – 2028.

Zásadný rozpor pri výkonnostných zmluvách medzi Radou a ministerstvom je v tom, že ministerstvo nereflektuje aktuálne možnosti vysokých škôl a že od nich žiada splnenie aj takých kritérií, ktorých dosiahnutie vyžaduje zmenu platnej legislatívy, alebo ich plnenie nie je v rukách vysokých škôl a školy na ne nemajú financie. Problémom dlhodobého zámeru je podľa Rady to, že v ňom absentuje strategická vízia budúcnosti vysokých škôl, zabezpečenie financovania na úrovni štátov OECD a zlepšenie pracovného prostredia pre učiteľov a študentov vysokých škôl.

Členovia Rady ocenili, že súčasné vedenie ministerstva je ochotné počúvať. Apelujeme však na to, že preto, aby sa slovenské vysoké školy kvalitou udržali na úrovni univerzít vo vyspelých štátoch, nestačí len počúvať. Odkaz slovenských vysokých škôl je jasný, budeme ešte lepší, vytvorte nám na to primerané podmienky!

Situácia s HIV v Košiciach je stabilná, po lete sa to ale môže zmeniť [↗](#)

📅 12. 6. 2023, 13:01, Zdroj: kosiceonline.sk [↗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 4 730 GRP: 0,11 OTS: 0,00 AVE: 454 Eur

Košice Spravodajstvo

Infekcia sa šíri hlavne počas festivalov a dovoleníek.

Na Slovensku vlni pribudlo 103 nových prípadov HIV infekcie, ich počet bol oproti roku 2021 nižší. Táto klesavá tendencia je u nás bežná, situáciu zmenil minulý rok len prílev vojnových odíedencov z Ukrajiny. Pavol Jarčuška z Kliniky infektológie a cestovnej medicíny **UPJŠ** pre Rádio Košice uviedol, že sa to už podarilo stabilizovať:

„Narastá to kontinuálne, nedá sa povedať, že by sme mali nejaké skokové nárasty - okrem toho jedného obdobia, keď prišli utečenci z Ukrajiny. Je ale potrebné povedať, že to sa dialo zhruba niekoľko mesiacov v priebehu minulého roku. Dnes tá migrácia je už troška nižšia. Keďže muži sú, žiaľbohu, zväčša na fronte, tak sú to väčšinou ženy. Menšina z nich žije v Košiciach, väčšina žije v iných mestách východného Slovenska.“

Viac ako štvrtinu minuloročných prípadov tvorili práve odíedenci z Ukrajiny.

„My máme v našej ambulancii väčšinou pacientov z celého východného Slovenska - niečo okolo 150 pacientov. Z toho je potrebné povedať, že takých 30 – 40 môže trvalo alebo prechodne žiť v Košiciach. Tá situácia je stabilná, u tých pacientov, ktorých poznáme, je aplikovaná liečba. Takmer všetci pacienti majú takzvanú nedetekovateľnú alebo nezistiteľnú vírusovú nálož,“ dodal Jarčuška.

Ilustračná fotografia / Unsplash

HIV sa prenáša nechráneným pohlavným stykom a postihuje skôr mužov. Prípady pribúdajú najmä na jeseň, keďže sa infekcia šíri hlavne počas festivalov a dovoleníek. Jarčuška preto upozorňuje na prevenciu najmä počas letných mesiacov:

„Hovorí sa, že najjednoduchšia prevencia je celibát. Ak už sa celibát nedodríava – tak jeden stály nepromiskuitný sexuálny partner. Ten vírus nám ničí také špeciálne biele krvinky, a tie sú zodpovedné za istú oblasť imunity. Čiže ak počet postupne klesá, imunita prestáva byť výkonná a ten pacient ochorie na také infekcie, na ktoré bežný človek neochorie. Takisto má väčšiu šancu, že dostane niektoré druhy nádorov.“

Prvých pár rokov nie sú príznaky takmer žiadne. Bezprostredne po infikovaní ale zvykne človek evidovať zvýšenú teplotu či ochorenie podobné chrípke. Postupom času sa objavia napríklad hnačky, nočné potenie alebo nechutenstvo. V prípade podozrenia preto Jarčuška odporúča dať sa otestovať:

„To testovanie je všeobecne dostupné - testuje Regionálny úrad verejného zdravotníctva. Samozrejme, v našej nemocnici je to takisto možné a odobrať krv môže každý lekár, najmä praktický.“

Čím skôr sa odhalí vírus, tým lepšie liečba zaberá. Jarčuška dodal, že pri dnešnej vyspelej medicíne je aj s HIV stále možné žiť plnohodnotný život.

Autor: RÁDIO KOŠICE

Autor: Autor: RÁDIO KOŠICE

Slovenka roka 2023: Kompletný zoznam nominovaných dám [🔗](#)

📅 12. 6. 2023, 13:30, Zdroj: rtvs.sk [🔗](#), Vydavateľ: Rozhlas a televízia Slovenska, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 114 762 GRP: 2,55 OTS: 0,03 AVE: 1559 Eur

Ešte do 20. júna môžete hlasovať za svoje favoritky. Tri železka v ohni má aj Rozhlas a televízia Slovenska.

Sledujte 15. ročník ankety Slovenka roka, na ktorom sa stretnú nominované dámy počas slávnostného galavečera.

Ten odvysielala Jednotka a postupne spoznáme aj mená ocenených.

Priamy prenos z budovy Slovenskej filharmónie je naplánovaný na 23. jún. Sledovať ho budete môcť nielen v televízii, ale aj na našom webe rtvs.sk.

Komisia vybrala tento rok 27 Sloveniek, ktoré sú nominované v deviatich kategóriách.

Biznis a manažment

Umenie a kultúra

Médiá a komunikácia

Veda a výskum

Vzdelávanie

Podpora mladých talentov

Zdravotníctvo

Šport

Charita a sociálna práca

Hlasovať za jednotlivé dámy môžete ešte do 20. júna na stránke slovenkaroka.sk.

Ocenené Slovenky roka získajú bronzovú sochu od sochárky Jany Brisudovej, striebornú medailu od Českej mincovne SK so svojim menom.

Prehľad nominovaných Sloveniek

Biznis a manažment

LUCIA LEDNÁROVÁ DÍTĚTOVÁ, PaedDr., MBA, spolumajiteľka spoločnosti Trexima

DANIELA MAŤUCHOVÁ, zakladateľka centra ProVitalis v Banskej Bystrici

Ing. DENISA KANÁSOVÁ, majiteľka strojárkej firmy TechnoNova

Médiá a komunikácia

ZUZANA MARTINÁKOVÁ, riaditeľka Centra spravodajstva a publicistiky a konateľka Televízie ta3.

Mgr. art. IVETA MALACHOVSKÁ, PhD., moderátorka RTVS

SOŇA GYARFAŠOVÁ, novinárka, pôsobí v RTVS

Umenie a kultúra

SLÁVKA ZÁMEČNÍKOVÁ, operná speváčka

JANA BRISUDOVÁ, výtvarníčka a sochárka

DARA ROLINS, speváčka

Veda a výskum

prof. JUDr. GABRIELA DOBROVIČOVÁ, CSc., profesorka teórie štátu a práva na Právnickej fakulte **UPJŠ** v Košiciach

Mgr. BARBARA LÁŠTICOVÁ, PhD., sociálna psychologička, samostatná vedecká pracovníčka v Ústave výskumu sociálnej komunikácie SAV

doc. Mgr. BRONISLAVA BREJOVÁ, PhD., docentka na Katedre informatiky, Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave

Podpora mladých talentov

PaedDr. SILVIA MANDULÁKOVÁ, PhD., zakladateľka neziskovej organizácie Eductech, ktorej cieľom je nasmerovať technicky zručné a nadané deti na stredné školy s odborným zameraním

IVANA SUJOVÁ, umelecká vedúca Folklorneho súboru Hriňovčan

IVETA LEDERER, akademická maliarka a dizajnérka

Šport

IVANA HORNÁ, najúspešnejšia reprezentantka Slovenska v silovom trojboji

Mgr. MÁRIA POTOČNÁ, trénerka, členka Klubu dunajských vodákov Slávia UK Bratislava

Vzdelávanie

PaedDr. MONIKA KOLKOVÁ, riaditeľka Gymnázia Alberta Einsteina v Bratislave

PaedDr. STANISLAVA OPÁTOVÁ, učiteľka Základnej školy s materskou školou s v Nižnej

Ing. ZUZANA TKÁČOVÁ, Ing. Paed. IGIP, učiteľka predmetov informatika a programovanie v Škole umeleckého priemyslu v Košiciach

doc. Ing. VIERA PETERKOVÁ, PhD., dekanka Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

Zdravotníctvo

MUDr. DAGMAR KUTNÁROVÁ, PhD., MPH, prednostka Očnej kliniky vo Fakultnej nemocnici Nitra

PhDr. GABRIELA ŠUTTOVÁ, námestníčka pre ošetrovateľstvo v Národnom ústave srdcových a cievnych chorôb, a.s.

MUDr. MÁRIA KATUŠČÁKOVÁ, primárka Kliniky liečebnej rehabilitácie v súkromnej nemocnici AGEL Košice-Šaca

Charita a sociálna práca

Mgr. ANDREA MADUNOVÁ, predsedníčka Organizácie muskulárnych dystrofiíkov v SR.

Ing. JANA PIFFLOVÁ ŠPANKOVÁ, prezidentka a spoluzakladateľka patientskej aliancie Nie rakovine

Mgr. KATARÍNA NOVOTOVÁ, členka občianskeho združenia Dobré srdiečka

Sledujte Slovenku roka 2023 v priamom prenose 23. júna o 20:30 hod. na Jednotke.

25 50 75 90

Neurologický deň v Rimavskej Sobote [📄](#)

📅 12. 6. 2023, 15:25, Zdroj: [procare.sk](#) [📄](#), Autor: **Matúš Zachar**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **10 957** GRP: **0,24** OTS: **0,00** AVE: **642** Eur

Už po piaty krát sme hostili lekárov neurológov na Neurologickom dni v Rimavskej Sobote. Úspešné podujatie otvoril riaditeľ nemocnice Rimavská Sobota MUDr. Dušan Suchý a primárka neurologického oddelenia MUDr. Erika Zacharová.

Odborný program opäť zaručovali výživné prednášky z oblasti neurológie ale aj psychiatrie. Prvý blok odborných prednášok na tému Psychogénne podmienené neurologické ochorenia zahájil MUDr. Haň Vladimír, PhD. z Neurologickej kliniky LF **UPJŠ** a UNLP Košice. Nemenej zaujímavými boli prednášky z oblasti Epilepsie, Vertebrológie či Spolupráce s neurochirurgami. Ďakujeme účastníkom aj za podnetné diskusie a veríme, že sa stretneme opäť o rok.

Galéria

Krásny dar pre oddelenie rádiológie

Netradičné poďakovanie od pacienta a akademického maliara Juraja Tkáčika za príjemný, ľudský a profesionálny prístup zdravotníckeho personálu počas vyšetrenia na magnetickej rezonancii. Podnetom k podarovaniu obrazu bola vyšetrovňa magnetickej rezonancie, kde na stene miestnosti sa nachádza tapeta s divokými makmi. Pacientovi to pripomenulo príbeh z prvej svetovej vojny, posledný výstrel na poli s divokými makmi. Divoké maky sa tak stali symbolom nádeje za nové začiatky. V mene celého oddelenia rádiológie ďakujeme za tento výnimočný dar. Veríme, že našich zdravotníkov to úprimne potešilo a povzbudilo v ďalšej náročnej práci.

Neurologické oddelenie Nemocnice Svet zdravia Vranov nad Topľou získalo ocenenie ESO Angels Awards

Neurologické oddelenie Nemocnice Svet zdravia Vranov nad Topľou získalo za starostlivosť o pacientov s cievnou mozgovou príhodou medzinárodné ocenenie ESO Angels Awards. Opakovane mu ho udelila Európska organizácia pre liečbu cievnych mozgových príhod (European Stroke Organization – ESO). Neurológiu vranovskej nemocnice pritom zaradila na diamantovú úroveň.

Odoberajte novinky e-mailom

Majte svoje zdravie pod kontrolou

OĎteraz si môžete pohodlne a kedykoľvek online rezervovať termín u lekára, zaregistrovať svoj príchod do polikliniky, uhrádzať platby, chatovať s agentom call centra a ešte omnoho viac.

Zadajte Váš email a odoberajte naše novinky a tipy.

Posielame max. 1x za mesiac.

E-mail (Required)

Autor: Matúš Zachar

Regina [↗](#)

📺 12. 6. 2023, 16:30, Relácia: **Regina**, Stanica: **RTVS 2**, Vydavateľ: **Rozhlas a televízia Slovenska**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

[strojový prepis] ...A zídeme si tak trochu aj do minulosti, pretože šikovní študenti sú tiež na katedre histórie **univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Zorganizovali takú netradičnú besedu k 30. výročiu založenia Slovenskej republiky....

Oznámenie: Program prezidentky SR Zuzany Čaputovej [📄](#)

📅 12. 6. 2023, 18:00, Zdroj: tasr.sk [📄](#), Vydavateľ: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, Autor: TASR, Sentiment: Neutrálny, Téma: Rektorát UPJŠ, Kľúčové slová: Rektor univerzity Pavla Jozefa Šafárika

Dosah: 5 674 GRP: 0,13 OTS: 0,00 AVE: 491 Eur

Prezidentka SR Zuzana Čaputová prijme v utorok 13. júna o 11.30 h v Prezidentskom paláci ocenených Zlatým záchranárskym krížom. Prezidentka SR následne vymenuje o 15.00 h rektorov vysokých škôl - Daniela Pellu do funkcie **rektora Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** v Košiciach a Martina Šmatláka za rektora Vysokej školy múzických umení v Bratislave. Prezidentka SR vystúpi o 13.00 h aj s príhovorom na otvorení konferencie Spájame sa za demokraciu, ktorú organizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a Komora mimovládnych neziskových organizácií pri Rade vlády MNO. Program prezidentky SR v utorok 13. júna: 11.30 Prijatie ocenených Zlatým záchranárskym krížom - príhovory - fototermín Bratislava, Prezidentský palác 13.00 Konferencia Spájame sa za demokraciu - príhovor prezidentky - fototermín Bratislava, Nová Cvernovka, Račianska 78 15.00 Vymenovanie rektorov vysokých škôl - príhovor prezidentky - fototermín Bratislava, Prezidentský palác TASR o tom dnes informoval hovorca prezidentky SR Martin Strážinec. Upozornenie: TASR zverejňuje vyhlásenia, stanoviská, oznámenia v pôvodnom znení, dodanom zadávateľom, bez redakčnej úpravy. V zmysle § 5, ods. 2 zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve TASR nezodpovedá za obsah týchto informácií. Zverejňovanie vyhlásení, stanovísk a oznámení orgánov verejnej moci vykonáva TASR v zmysle § 3, ods. 5 zákona č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky ako službu vo verejnom záujme. dk

Autor: TASR

Oznámenie: Program prezidentky SR Zuzany Čaputovej [📄](#)

📅 12. 6. 2023, 18:00, Zdroj: **TASR**, Vydavateľ: **Tlačová agentúra Slovenskej republiky**, Sentiment: **Neutrálny**, Téma: **Rektorát UPJŠ**, Kľúčové slová: **Rektor univerzity Pavla Jozefa Šafárika**

Prezidentka SR Zuzana Čaputová prijme v utorok 13. júna o 11.30 h v Prezidentskom paláci ocenených Zlatým záchranárskym krížom.

Prezidentka SR následne vymenuje o 15.00 h rektorov vysokých škôl - Daniela Pellu do funkcie **rektora Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** v Košiciach a Martina Šmatláka za rektora Vysokej školy múzických umení v Bratislave.

Prezidentka SR vystúpi o 13.00 h aj s príhovorom na otvorení konferencie Spájame sa za demokraciu, ktorú organizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti a Komora mimovládnych neziskových organizácií pri Rade vlády MNO.

Program prezidentky SR v utorok 13. júna:

11.30 Prijatie ocenených Zlatým záchranárskym krížom

- príhovory

- fototermin

Bratislava, Prezidentský palác

13.00 Konferencia Spájame sa za demokraciu

- príhovor prezidentky

- fototermin

Bratislava, Nová Cvernovka, Račianska 78

15.00 Vymenovanie rektorov vysokých škôl

- príhovor prezidentky

- fototermin

Bratislava, Prezidentský palác

TASR o tom dnes informoval hovorca prezidentky SR Martin Strižinec.

Upozornenie: TASR zverejňuje vyhlásenia, stanoviská, oznámenia v pôvodnom znení, dodanom zadávateľom, bez redakčnej úpravy. V zmysle § 5, ods. 2 zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve TASR nezodpovedá za obsah týchto informácií. Zverejňovanie vyhlásení, stanovísk a oznámení orgánov verejnej moci vykonáva TASR v zmysle § 3, ods. 5 zákona č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky ako službu vo verejnom záujme.

dk

Autor: DK

ĽUDOM VYŠETROVALI PEČEŇ, VÝSLEDKY SÚ ALARMUJÚCE. PROJEKT SIRIUS POKRAČUJE

13. 6. 2023, Zdroj: **Žilinské noviny**, Strana: 10, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Autor: **Marcela Ballova**, Sentiment: **Ambivalentný**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: 203 116 GRP: 4,51 OTS: 0,05 AVE: 1385 Eur

SLOVENSKO Žiadna bolesť, žiadne príznaky. Človek ju môže mať aj desať rokov, no napriek tomu sa cíti zdravo. Ochorenie pečene sa totiž vyvíja pomerne dlho a vôbec nebolí.

Podľa informácií, ktoré zverejnila banskobystriická Rooseveltova nemocnica, je Slovensko na špici svetového rebríčka, týkajúceho sa výskytu cirhózy pečene.

„Podľa prestížneho vedeckého časopisu Lancet má dokonca najvyšší výskyt cirhózy pečene na svete,“ spresnil Ľubomír Skladaný z banskobystrickej Fakultnej nemocnice s Poliklinikou F. D. Roosevelta, hlavný odborník rezortu zdravotníctva SR pre hepatológiu. Čo sa týka úmrtnosti na cirhózu pečene, patrí Slovensku v rámci Európy štvrtá priečka.

Pacientovi môže skrátiť život v priemere o 20 rokov. K jej včasnému diagnostikovaniu má prispieť projekt SIRIUS, ktorý ponúka záujemcom bezplatné vyšetrenia na rôznych miestach v krajine. Pôvodne mal prebiehať len dokonca uplynulého roka. Realita a najmä alarmujúce čísla ukázali, že je potrebné v ňom pokračovať.

Cirhóza pečene nie je len chorobou alkoholikov

„Podľa NCZI patrí k najčastejšej príčine úmrtí v produktívnom veku. Ochorenie pečene sa vyvíja aj niekoľko rokov a vôbec nebolí. Človek s 10-ročnou cirhózou sa môže cítiť rovnako ako ten bez ochorenia. Práve to je nebezpečné. Prvé príznaky a komplikácie sa začínajú prejavovať až vo vyšších štádiách, keď už je ochorenie ťažko zvrátiteľné. Je potrebné si uvedomiť, že zlyhanie pečene sa končí väčšinou úmrtím. Na Slovensku je zaužívaný mýtus, že cirhóza je choroba alkoholikov, ale, žiaľ, nie je to tak. Čoraz viac ju spôsobuje aj nealkoholová tuková choroba, ktorá je priamym následkom súčasného životného štýlu – veľa nezdravého jedla a málo pohybu,“ ozrejmil Skladaný.

Zdôraznil, že na cirhózu, ktorá je konečným štádiom ochorenia pečene, dnes na Slovensku umierajú mladí ľudia vo veku 25 – 45 rokov.

„Ak sa včas zachytí, dá sa riešiť,“ doplnil odborník, ktorý je iniciátorom spomínaného projektu SIRIUS.

Spočíva v zmapovaní výskytu chorôb pečene v našej krajine a podchytení čo najväčšieho počtu ľudí s počiatočnými štádiami ochorenia pečene, o ktorých veľa ľudí ani netušia.

„Spočiatku sme chceli navštíviť niekoľko miest v každom kraji a zasadnúť za počítače, aby sme zistili, na koho v budúcnosti zamerať skrining. To, čo nám stovky a stovky záujemcov svojou osobnou prítomnosťou na prvých podujatiach, telefonátmi a online dali na vedomie, však je, že chcú o svojej pečeni vedieť všetci a hneď. Už teraz prebieha plánovanie ďalšieho postupu. Takže SIRIUS bude pokračovať vo svojej ceste po Slovensku dlhšie, než sa pôvodne plánovalo, budeme hľadať aj iné spôsoby,“ priblížil Skladaný.

Alarmujúce čísla

Projekt odštartoval ešte vlani v auguste v Banskej Bystrici a zatiaľ priniesol mimoriadne znepokojujúce čísla.

V rámci Slovenska už hepatológovia vyšetrili 2500 ľudí, pričom u polovice zachytili steatózu, teda stukovatenie pečene. Približne u 13 percent vyšetrených záujemcov potvrdili pokročilú fibrózu pečene. „V porovnaní s krajinami Európskej únie ide o alarmujúce čísla,“ vyjadrila sa Sylvia Dražilová, prezidentka Slovenskej hepatologickej spoločnosti.

Už pred samotným spustením projektu Skladaný zdôraznil, že hepatológovia na nelichotivý trend upozorňujú už niekoľko rokov.

Podľa informácií, ktoré vo štvrtok 1. júna zverejnila Univerzitná nemocnica L. Pasteura v Košiciach (UNLP), mohli doposiaľ bezplatný preventívny skrining pečene využiť záujemcovia na 23 miestach na Slovensku.

Čo sa týka Banskobystrického kraja, doteraz záujemcov vyšetrili vo Filakove, Lučenci, Klenovci, Nižnom Skálniku, Banskej Bystrici, Žiari nad Hronom, Prestavkoch, Hrochotí, Hronci a Podbrezovej.

„Ľudia sa doslova húfne snažia prostredníctvom existujúcej webovej stránky pátrať po ďalších plánovaných miestach realizácie skriningu,“ podotkli z nemocnice vo východoslovenskej metropole s tým, že výsledky vyšetrení sú alarmujúce.

Veď len zo 100 ľudí, ktorých vyšetrili v UNLP, bolo už približne polovici zistené stukovatenie pečene.

„Stuhnutie pečene, teda jej ťažké stukovatenie, u viac ako štvrtiny, čo je zatiaľ najviac zistených prípadov v porovnaní s celoslovenským priemerom“ doplnil Martin Janičko, hepatológ z II. internej kliniky UNLP a LF **UPJŠ** Košice s tým, že každému záujemcovi s ťažším postihnutím pečene ponúkli možnosť následnej zdravotnej starostlivosti v tamojšej hepatologickej ambulancii.

Vyšetrenie je bezbolestné

„Skríning pečene je určený pre všetkých. Je bezbolestný, zadarmo a trvá približne hodinu. Pozostáva zo zistenia anamnézy, odberu kvapky krvi a elastografie, čo je najmodernejší spôsobom zistenia tuhosti pečene,“ informovali z Fakultnej nemocnice F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici ešte vlni pred prvými vyšetreniami záujemcov v Hronci a Podbrezovej. Súčasťou vyšetrenia je aj elastografia pečene (bezbolestná vyšetrovacia metóda, podobná sonografii), ktorou sa zisťuje množstvo väziva v pečeni. Dokáže odhaliť bezpríznakových pacientov so závažným stupňom fibrózy pečene, ako aj pacientov s cirhózou pečene.

Elastografické vyšetrenie nie je hračené zo zdravotného poistenia, avšak projekt SIRIUS ponúka toto vyšetrenie zdarma.

Ľudí zaujíma stav ich pečene

„Záujem obyvateľstva o vyšetrenie pečene, s ktorým sme sa na nich stretli a ktorý sme neboli schopní v plnej miere uspokojiť, poukázal na niekoľko skutočností. Po prvé, že SIRIUS prišiel v najvyšší čas. Po druhé, že šokujúca chorobnosť a úmrtnosť Slovákov na choroby pečene nie je spôsobená predovšetkým nezaujmom. A po tretie, že spôsob SIRIUS-u, ktorý sme zvolili a pripravovali dlhý čas, bude potrebné urýchlene prispôbiť požiadavkám záujemcov. V tejto súvislosti prosíme, aby ste vzali do úvahy, že ide o takzvaný projekt zdola, teda od dobrovoľníkov z radov zdravotníckych pracovníkov, stretávajúcich sa dennodenne s chorobami pečene. Nevyhnutné organizačné a kapacitné obmedzenia vyplývajú z toho, že nás je toľko, koľko nás je, že nie sme v organizácii podujatí profesionáli a aj naše ostatné zdroje sú obmedzené. Napriek tomu oznamujeme, že už teraz prebieha plánovanie ďalšieho postupu. Okrem toho, že SIRIUS bude pokračovať vo svojej ceste po Slovensku dlhšie, než sa pôvodne plánovalo, budeme hľadať aj iné spôsoby,“ zverejnil Ľubomír Skladaný na oficiálnej webovej stránke projektu s tým, že kalendár podujatí sa bude tvoriť z jednoduchej matematiky – náš čas, naše zdravie, prostriedky na vyšetrovacie metodiky a ústretovosť druhej strany.

„Trvanie SIRIUS-u je teda otvorené, a ak nenájdeme iný spôsob spojenia, skôr alebo neskôr prídeme aj do vašej blízkosti,“ zakončil odborník.

Ľudia o vyšetrenia javia značný záujem. zdroj foto: siriushepi.sk

Autor: Marcela Ballová

KAPUŠIANSKE FOLKLÓRNE DNI PRINESÚ VYSOKÚ KVALITU [✉](#)

☐ 13. 6. 2023, Zdroj: **Prešovské noviny**, Strana: 7, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Sentiment: **Positívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 203 116 GRP: 4,51 OTS: 0,05 AVE: 402 Eur

Hornád, Labirsky beľare, Baláž či Makovica. Kapušany pozývajú na kvalitnú plejádu folklórnych mien. Kapušianske folklórne dni pomyselné otvárajú letnú sezónu v obci.

KAPUŠANY Obec pod Kapušianskym hradom sa môže popýšiť stále pulzujúcim kultúrnym životom. Neodmysliteľnou súčasťou tunajšieho koloritu kultúry sú júnové Kapušianske folklórne dni.

A že neostali nič dlžní svojmu menu skvelej dramaturgie, svedčí o tom aj program 18. ročníka, ktorý si na tretí júnový víkend (17. a 18. jún) pripravili.

Sobota patrí deťom

Tým najmenším bude patriť pódium v úvode kapušianskeho folklórneho sviatku. A že v obci majú byť právom na koho hrdí, ukáže sa i na pódium, kde vystúpia tamojšie deti z viacerých kolektívov.

Medzi ne patria žiaci zo Súkromnej základnej umeleckej školy v Kapušanoch. Tie sa predstavia so zmesou ľudových piesní v podaní komorného zoskupenia pod vedením Stanislavy Zobalovej a tancom Na lúke. Choreografiu zostavila a naskúšala Inna Srníková.

Ako ďalší kolektív sa v sobotu predstaví Čerešenka pri ZŠ s MŠ Kapušany. Ide o folklórny krúžok, ktorého počiatky siahajú už do roku 1989.

Dosiaľ sa teší veľkej obľube, v aktuálnom školskom roku v ňom majú zapísaných 40 žiakov.

Hostom medzi mladšou generáciou bude Detský folklórny súbor Vienok z Bardejova, ktorý je už 39 rokov neoddeliteľnou súčasťou Základnej umeleckej školy M. Vileca v Bardejove.

Záborský či Makovica

Títo najmladší folkloristi plynulo odovzdajú štafetu folklórnym kolektívom z celého regiónu.

Hlavný sobotný program otvoria hostitelia z domáceho Folklórneho súboru Kapušančan, pozvanie prijala aj Dedinská folklórna skupina Záborský zo Župčian.

Tá sa zameriava sa na zachovanie tradičnej ľudovej piesne, ale aj obradov – zvykov stredného Šariša.

Zo Svidníka pricestuje Folklórny súbor Makovica, ktorý patrí medzi najstaršie národnostné súbory.

Od svojho vzniku v máji 1956 až po súčasnosť je reprezentantom kultúry Rusínov, prezentuje najmä regióny Šariš, Zemplín, Spiš.

Ďalšieho hosťa, Ľudovú hudbu Stana Baláža z Raslavic, nie je treba zvlášť predstavovať. Vyše desať rokov pôsobiaci kapela sa aktuálne radí k najznámejším cimbalovým hudbám nielen v regióne Šariša, ale i za jeho hranicami, čím značne prispieva k rozvoju hudobnej kultúry horného Šariša.

Sobotnou bodkou bude tanečná zábava v podaní hudobnej skupiny Novhal z Demjaty.

Od Košíc až po Medzilaborce

Druhý deň slávností prinesie počas nedeľného popoludní galaprogram, ktorý otvoria domáci Folklórny súbor Kapušančan a Mužská spevácka skupina Kapušianske Richtaroše. Práve toto teleso oslavuje tento rok 25 rokov od svojho vzniku, slávnosti tak budú aj pomyselnou narodeninovou oslavou pre túto už štvrtstoročie pôsobiacu partiu spevákov.

Detský folklór bude reprezentovať Detský folklórny súbor Dúbravienka z Prešova, ktorý je „základňou“ pre FS Dúbrava a v súčasnosti združuje vyše 70 detí vo veku 6 až 15 rokov.

Rusínsky temperament prinesú finalisti súťaže Zem spieva – spevácke trio Labirsky beľare z Medzilaboriec. Roland Guba, Peter a Denis Zjatíkoví z Medzilaboriec, ktorí spievali už v Česku, Poľsku, Srbsku, na Ukrajine a pred pár mesiacmi aj počas turné v USA, teraz prídu zaspievať do Kapušian.

Zo Spiša zavíta Folklórny súbor Krompašan z Krompách, ktorý prezentuje tance z oblasti Spiša a Šariša, pričom čerpá z oblasti Krompách, Margecian, Bystrian, Žakaroviec a Raslavic.

Finále 18. ročníka Kapušianskych folklórnych slávností bude patriť Folklórnemu súboru Hornád z Košíc, ktorý je ľudovo-umeleckým reprezentantom **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Ide o jedno z najlepších folklórnych telies na Slovensku, a to aj vzhľadom na fakt, že už desaťročia sa jeho členovia snažia hľadať nové spôsoby tvorby a sebarealizácie.

Už tradične sa popri výdatnej folklórnej porcii z pódia v miestnom amfiteátri v Parku sv. Cyrila a Metoda môžu návštevníci tešiť aj na sprievodnú akciu, ktorou je Retrojurmak. A ako napovedá už jeho samotný názov, prinesie prehliadku tých možno trochu pozabudnutých, ale určite najrozmanitejších remesiel.

Mária Dudová-Bašistová Kapušanske richtaroše v tomto roku jubilujú. foto: archív Kapušian

LEKÁRKA: SKLERÓZU MULTIPLEX SPÚŠŤAJÚ AJ VEĽMI SLANÁ STRAVA A NEDOSTATOK SLNKA [🔗](#)

📅 13. 6. 2023, Zdroj: **Novohradské noviny**, Strana: 6, Vydavateľ: **Petit Press, a.s.**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 203 116 GRP: 4,51 OTS: 0,05 AVE: 1659 Eur

Rubrika: ZDRAVIE

Lenka Haniková, korzar.sme.sk

Na Slovensku žije s diagnózou skleróza multiplex odhadom osem- až deväťtisíc pacientov. Presné informácie o incidencii choroby síce nemáme, no ľudí s touto diagnózou pribúda.

„Najväčší nárast pozorujeme po puberte. Najmladšia pacientka, ktorú liečim, mala začiatok choroby v 12. roku,“ vysvetľuje Jarmila Szilasiová, zástupkyňa prednostky Neurologickej kliniky Univerzitnej nemocnice L. Pasteura v Košiciach a Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Ochorenie bolo v Európe už pred 300 rokmi, no nárast počtu nových prípadov súvisí so zmenou ľudského imunitného systému, ktorý je vystavený mnohým škodlivým environmentálnym faktorom. Vidíme to aj v náraste ďalších autoimunitných chorôb.

„Nárast novodiagnostikovaných prípadov je spôsobený aj lepšou diagnostikou choroby v posledných 20 rokoch, najmä dostupnosťou zobrazovacích vyšetrení mozgu a miechy, ako je magnetická rezonancia,“ vysvetľuje v rozhovore Szilasiová.

Ludia so sklerózou multiplex môžu žiť úplne normálny život, no choroba ich môže aj zo života vyradiť. Neraz sa cítia osamelí a izolovaní. Každoročne si pripomíname na konci mája aj svetový deň tohto ochorenia. Začnime teda tým, čo je skleróza multiplex?

Roztrúsená skleróza, alebo sclerosis multiplex (SM), je ochorenie, ktoré sa začína v mladom dospelom veku, medzi 20. až 40. rokom života. Viac postihuje ženy ako mužov, u malých detí a vo vysokom veku (nad 70 rokov) je jej začiatok veľmi vzácny.

Choroba postihuje celosvetovo 2,8 milióna ľudí a je najčastejšia neúrazová neurologická choroba, ktorá vedie k invalidizácii. Zároveň platí, že Slovensko patrí medzi krajiny s vyšším výskytom tohto ochorenia, čo súvisí so zemepisnou šírkou.

Čo teda vieme o tom, ako táto choroba vzniká?

Roztrúsená skleróza sa začína, keď dôjde k súhre viacerých rizikových faktorov, ktoré spustia určitý typ abnormálnej imunitnej reakcie. Bunky vlastnej imunity začnú pôsobiť proti niektorým molekulám v mozgu a mieche, napádajú ich a poškodzujú, akoby išlo o cudzie tkanivá.

Prečo k tomu dochádza?

Faktory, ktoré ochorenie spúšťajú, sú časté opakujúce sa vírusové infekcie dýchacích ciest, nedostatok slnka a vitamínu D v tele, obezita, fajčenie cigariet, nedostatok pohybu, nadmerne slaná potrava, narušenie obsahu a rovnováhy mikróbov v čreve.

Podstata choroby je imunitne podmienený zápal v nervovom systéme, ktorý sa vyskytuje v mnohopočetných ložiskách, s typickou stratou obalov nervových vlákien (myelínu).

Ložiská sú „roztrúsené“ po celom mozgu a mieche, z toho názov roztrúsená skleróza. Súčasne dochádza v ložiskách zápalu k strate poškodených nervových buniek v mozgu a mieche, ktoré bez svojho ochranného myelínu zanikajú a ich funkcia sa stráca. Keďže ide o „útok“ vlastných imunitných buniek proti vlastným tkanivám, patrí roztrúsená skleróza medzi autoimunitné ochorenia.

S akými príznakmi za vami najčastejšie pacienti chodia, ako sa u nich toto ochorenie prejavuje?

Začiatok choroby môže byť úplne nenápadný, ale aj s veľmi vážnymi príznakmi. Najčastejšie je zápalom poškodený zrakový nerv, kedy si pacient sťažuje na rozmazané videnie na jednom oku, tento stav trvá niekoľko dní.

Druhý najčastejší príznak je spojený s ložiskovým zápalom miechy, ktorý sa prejavuje mravenčením, trpnutím, zmenenou citlivosťou na teple a končatinách, prípadne aj častým nutkaním na močenie.

Tretím častým začiatkom choroby môže byť porucha rovnováhy, hybnosti svalov oka s dvojitém videním, nerovnováha, porucha výslovnosti, necitlivosť tváre alebo jazyka.

Všetky prejavy choroby súvisia s lokalitou v nervovom systéme, kde sa vytvorí drobné ložiská zápalu (4 až 9 milimetrov), a ktoré dráhy postihnú, napríklad zrakovú, dráhu pre citlivosť, alebo hybnosť a rovnováhu.

Neskôr sa objavia v prvých príznakoch ďalšie, prejavujú sa ako iné ťažkosti, ide o nový klinický atak. Postupom choroby sa „nabaľujú“ na seba všetky symptómy, po niekoľkých rokoch môže mať pacient poruchy zraku, hybnosti, citlivosti, pozornosti, poruchy ovládania

močenia, chronickú únavu.

Je to ako napríklad u rakoviny prsníka, že niekedy prídu pacientky už veľmi neskoro a nemuselo by byť toto ochorenie v závažnejšom štádiu, keby prišli za vami skôr?

S takýmito prípadmi sa stretávame veľmi zriedkavo, pretože príznaky choroby sú veľmi zreteľné, znepokojivé, privedú pacienta k lekárovi.

Väčšinou neprebiehajú dlhé mesiace či roky nebadane.

Neurológovia na Slovensku sú veľmi dobre edukovaní, vedia rozpoznať ochorenie už pri prvých prejavoch. Pri podozrení na diagnózu alebo po potvrdení diagnózy odosielajú svojich pacientov do špecializovaných ambulancií – SM centier, kde sa im už ďalej venujú lekári a sestry so zameraním na demyelinizačné ochorenia, kam patrí aj roztrúsená skleróza.

Keď už ochorenie vypukne, ako ovplyvňuje život pacienta?

Choroba má u každého pacienta inú intenzitu, a preto môže život pacienta ovplyvniť pri miernej aktivite iba mierne, na druhej strane sú pacienti s vysokou aktivitou, rýchlym nástupom ťažkého stupňa zneschopenia, aj pri liečbe.

Väčšina pacientov môže pokračovať v normálnom živote a vo svojom zamestnaní s určitými obmedzeniami aj mnoho rokov od začiatku choroby, najmä ak liečba, ktorú podstupujú, je efektívna a navodila zastavenie zápalového procesu.

Nie všetci majú túto „optimálnu odpoveď“ na liečbu, choroba ich obmedzuje. Niektorí musia zmeniť zamestnanie, sú invalidizovaní, choroba im bráni vykonávať sústavnú prácu. S tým súvisia aj problémy v denných aktivitách v domácnosti a obmedzenie sociálnych aktivít.

Koľko máme pacientov diagnostikovaných na sklerózu multiplex ročne na Slovensku? Ak by sme to mali porovnať s obdobím pred 15 rokmi, pribúda týchto pacientov?

Presné informácie o incidencii choroby na Slovensku nemáme, odhadom žije na Slovensku s touto diagnózou 8- až 9-tisíc pacientov. Pribúdanie pacientov je dané existenciou rizikových faktorov v populácii mladých ľudí a súvisí so životným štýlom, výskytom bežných vírusových infekcií v našej zemepisnej oblasti. Nárast novodiagnostikovaných prípadov je spôsobený aj lepšou diagnostikou choroby v posledných 20 rokoch, najmä dostupnosťou zobrazovacích vyšetrení mozgu a miechy, ako je magnetická rezonancia.

Ochorenie bolo v Európe už pred 300 rokmi, no nárast počtu nových prípadov v súčasnosti určite súvisí so zmenou ľudského imunitného systému, ktorý je vystavený mnohým škodlivým environmentálnym faktorom. Vidíme to aj v náraste ďalších autoimunitných chorôb. Presnú príčinu vzniku roztrúsenej sklerózy nepoznáme, preto nevieme účinne zakročiť prevenciou choroby v populácii adolescentov a u mladých dospelých.

Keď sa povie skleróza multiplex, mnoho ľudí si možno predstaviť, že ide o ochorenie, ktoré postihuje ľudí vo vyššom veku. Ako ste však hovorili už na začiatku, objavuje sa v mladom veku. Prečo je to tak?

V mladom veku dozrieva imunitný systém človeka, mení sa, stretáva sa s rôznymi podnetmi, ako sú infekcie, cudzorodé látky hlavne v potrave, vytvárajú sa protilátky, pamäťové imunitné bunky, vytvárajú lokálne zápalové reakcie v tele. Vo vysokom veku už imunitné pochody prebiehajú s menšou intenzitou, súvisí to so zníženou schopnosťou tvorby bielych krviniek, hlavne lymfocytov, v týmuse a kostnej dreni.

Akého najmladšieho pacienta či pacientku ste diagnostikovali?

Deti s roztrúsenou sklerózou sú sledované a liečené detskými neurológmi, do našej ambulancie sa dostávajú v dospelom veku. Takmer v 90 percentách sa začína ochorenie medzi 15. a 50. rokom života, asi v desiatich percentách po 50. roku, z toho po 60. roku výnimočne (iba jedno percento).

Detskí pacienti so SM sú tí, u ktorých sa choroba rozvinie pred 18. rokom života. Tvoria dve až päť percent všetkých pacientov. Pred 11. rokom sa popisuje vznik choroby iba v jednom percente prípadov. Najväčší nárast pozorujeme v dobe po puberte. Najmladšia pacientka, ktorú liečim, mala začiatok choroby v 12. roku.

Aký je najvyšší vek pacienta či pacientky, ktorých liečite?

Vo svete bol popísaný prípad pacienta so začiatkom SM v 80. roku. Liečim pacientku, u ktorej sa začali prejavy choroby v 62. roku života. U pacientov so začiatkom po 60. roku často zisťujeme, že prvé prejavy už mali mnoho rokov skôr, no neboli diagnostikovaní, lebo nevyhľadali lekára, alebo neboli vyšetrení neurológom. V súčasnosti sa popisuje aj takzvaná prodromálna fáza choroby.

O čo ide?

Je to obdobie odhadom päť až desať rokov pred objavením sa zreteľných neurologických ťažkostí, keď už prebieha zápalový proces v nervovom systéme, ale pacient pociťuje nešpecifické zmeny ako nezvyčajnú únavu, trávacie ťažkosti alebo poruchy močenia.

Zároveň ste spomínali, že roztrúsená skleróza postihuje prevažne ženské pohlavie. Prečo práve ženy?

Pomer postihnutia žien a mužov s roztrúsenou sklerózou je tri ku jednej. Je to spôsobené pravdepodobne odlišným hormonálnym vybavením žien, odlišnou schopnosťou príjmu a spracovania vitamínu D, odlišnou intenzitou zápalových reakcií a tiež distribúciou tuku v tele a vyšším sklonom k obezite. Tukové tkanivo a imunitne podmienený zápal spolu úzko súvisia. V USA bolo dokázané, že epidémia obezity u žien v pubertálnom období, s BMI vyšším ako 30, súvisela s nárastom novodiagnostikovaných pacientov so SM.

U mužov je to teda skôr rarita?

Muži s diagnózou SM nie sú raritou, tvoria štvrtinu až tretinu všetkých chorých. Muži majú v porovnaní so ženami horší priebeh choroby, určité odlišnosti v klinických prejavoch a tiež o niečo horšiu prognózu.

Vieme vzniku tejto choroby nejako zabrániť, alebo to určuje genetika, že má pacient na to predispozíciu?

Choroba nie je dedičná podľa pravidiel dedičnosti chorôb. Dedičný je typ imunity v rodine, určitá väčšia „vnímavosť“ na rozvoj autoimunitnej reakcie organizmu. V niektorých rodinách pozorujeme výskyt u dvoch i viacerých príbuzných, napríklad rodič a dieťa, alebo dvaja súrodenci.

Účinná prevencia choroby nie je doteraz známa. Vieme však edukovať ženské pacientky k správnej životospráve, výberu a zloženiu potravín, dostatku vitamínu D a odstráneniu známych rizikových faktorov, aby znížili riziko rozvoja choroby u svojich detí.

V súčasnosti, aj napriek dostupnosti 18 liekov, u niektorých pacientov nie je možné doceliť zastavenie pokračujúcej aktivity ochorenia. Pracuje sa aj na nejakej liečbe, ktorá by viedla k vyliečeniu ochorenia?

V súčasnosti nie je na svete známa terapia, ktorá by roztrúsenú sklerózu definitívne vyliečila a zvrátila všetky prejavy choroby. V Slovenskej republike máme dostupné a uhrádzané zdravotnými poisťovňami v indikovaných prípadoch všetky najnovšie a najúčinnnejšie lieky.

Táto liečba významne spomaľuje zhoršovanie choroby tým, že zastavuje zápalové reakcie už na úrovni imunitných buniek v krvi a lymfatickom systéme, a tým aj zápalové procesy v mozgu a mieche. Ložiská, ktoré sa už vytvorili, nevieme touto liečbou odstrániť a prinavrátiť pacientovi stratenú funkciu.

Cieľom liečby je, aby sa zastavil zápal a tvorba ďalších ložísk. Táto liečba je preto preventívna, dlhodobá, celoživotná. Výskum nových liekov neustále napreduje, každý rok prichádzajú nové, účinnejšie molekuly liečiv oproti predchádzajúcim.

Neurologička Jarmila Szilasiová. zdroj foto: archív UNLP

Motýle exotických trópov [↗](#)

📅 13. 6. 2023, 2:07, Zdroj: kamdomesta.sk [↗](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ**

Dosah: **2 485** GRP: **0,06** OTS: **0,00** AVE: **315** Eur

Utorok 13.06.2023, 09:00

Iné termíny

Pozývame Vás na výstavu živých tropických motýľov, ktorá sa uskutoční v skleníku Viktória v dňoch 19. mája až 2. júla 2023 v čase od 9.00 do 17.00 hod.

Výstava bude doplnená predajom preparovaného hmyzu počas víkendov, ktorý zabezpečí Michal Zachar (Entotera).

Dovoľujeme si Vás upozorniť, že posledný vstup na výstavu motýľov bude umožnený o 16:30 hod.

Portál www.kamdomesta.sk nie je organizátorom uverejňovaných podujatí a preto nezodpovedá za zmeny uskutočnené organizátormi. Odporúčame preveriť si vopred termín a čas konania podujatia priamo u organizátora. Na niektoré akcie je potrebné sa prihlásiť vopred.

Zdroj: Botanická záhrada **UPJŠ**

Legendárne automobily ťahom štetca [↗](#)

📅 13. 6. 2023, 2:20, Zdroj: kamdomesta.sk [↗](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**

Dosah: 2 485 GRP: 0,06 OTS: 0,00 AVE: 339 Eur

Utorok 13.06.2023, 09:00

Iné termíny

Termín výstavy: od 4. mája do 17. septembra 2023

Miesto konania: výstavné priestory, Slovenské technické múzeum, Hlavná 88, Košice

Slovenské technické múzeum a výtvarník Vladimír Lengyel pripravili nielen pre fanúšikov motorizmu výstavu LEGENDÁRNE AUTOMOBILY ŤAHOM ŠTETCA, ktorá bude sprístupnená pre verejnosť od 4. mája 2023. Ide o prierezovú výstavu výnimočného košického výtvarníka Vladimíra Lengyela, ktorý sa venuje maľbám ikonických automobilov svetových značiek.

Vladimír Lengyel (1979) sa narodil v Košiciach a vyštudoval britské a americké štúdiá na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**. Venuje sa najmä maľovaniu ikonických automobilových scén za použitia prevažne akrylových a olejových farieb. Vystavoval nielen v Bratislave či v Košiciach, ale aj v Budapešti a v Prahe.

„Od malička ma zaujímali autá, som milovník klasických tvarov automobilov 60. a 70. rokov, ktoré sa už vytrácajú. Rozhodol som sa maľovať úplne náhodou, maľujem ikonické automobily, legendárne momenty z pretekov, známe budovy, ale aj portréty,“ približuje autor Vladimír Lengyel.

Priaznivci výtvarného umenia a krásy legendárnych automobilov sa môžu tešiť na autorskú komentovanú prehliadku výstavy, ktorá sa uskutoční v sobotu 20. mája 2023 o 15.00 hod. vo výstavných priestoroch múzea.

Portál www.kamdomesta.sk nie je organizátorom uverejňovaných podujatí a preto nezodpovedá za zmeny uskutočnené organizátormi. Odporúčame preveriť si vopred termín a čas konania podujatia priamo u organizátora. Na niektoré akcie je potrebné sa prihlásiť vopred.

Zdroj: stm-ke.sk

UNLP získala ocenenie za starostlivosť o pacientov s CMP [✉](#)

📅 13. 6. 2023, 4:00, Zdroj: zdravotnickydennik.sk [✉](#), Autor: Jozef Brezovsky, Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Kľúčové slová: UPJŠ

Dosah: 39 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 35 Eur

Košická nemocnica získala celosvetové ocenenie za starostlivosť o pacientov s cievnou mozgovou príhodou

13.6.2023

Európske zdravotníctvo

Univerzitná nemocnica L. Pasteura v Košiciach (UNLP) už po štvrtýkrát obhájila celosvetovo uznávané ocenenie Eso Angels Awards – diamantový status. Prestížne ocenenie si špecialisti z UNLP prevzali v Mníchove a dostali ho za profesionálnu starostlivosť o pacientov s cievnou mozgovou príhodou na základe medzinárodných odporúčaní. Informovala o tom hovorkyňa UNLP Ladislava Šustová.

„Považujeme to za veľké ocenenie našej vytrvalej práce v prospech pacientov. Rokmi sme dosiahli zlepšenie manažmentu starostlivosti o pacientov s náhlymi cievnyimi mozgovými príhodami (CMP), čo sa týka počtu liečených pacientov, ale aj skrátenia času poskytnutia akútnej liečby. Zároveň kladieme dôraz na sekundárnu prevenciu, teda odporúčanie liečby, s ktorou pacienta prepúšťame. To všetko nás radí medzi pracoviská spĺňajúce medzinárodné kritériá liečby CMP. Urobíme všetko preto, aby to bolo tak aj naďalej,“ hovorí prof. Zuzana Gdovinová, prednostka Neurologickej kliniky UNLP a Lekárskej fakulty Univerzity P. J. Šafárika (LF **UPJŠ**).

Čas je kľúčový

„Ak pacient s CMP spĺňa kritériá pre podanie akútnej liečby, už na CT pracovisku môže dostať liek, ktorý rozpúšťa krvnú zrazeninu do 4,5 hodiny od prvých príznakov. Pokiaľ sa ale zistí, že pacient má uzáver veľkej cievy, zrazeninu z nej mechanicky odstráni intervenčný rádiológ trombektómiou. Na tento zákrok k nám transportujú pacientov z celého Košického a Prešovského kraja,“ vysvetľuje prof. Gdovinová.

Ako dodala, stretli sa aj s predstaviteľmi Záchrannej služby Košice. Cieľom vzájomnej spolupráce, vrátane iniciatívy ANGELS je, aby sa už v prednemocničnej fáze starostlivosti o pacienta začali prípravy, ktoré by ešte viac skrátili čas do podania akútnej liečby.

Trombektómiu je možné vykonať do šiestich a za určitých okolností až do 24 hodín od objavenia sa prvých príznakov mŕtvice. Schválili ju v roku 2015 ako liečbu prvej línie, odvtedy ju robia aj v UNLP. Je vysoko účinná a bezpečná pri ťažkých mozgových príhodách, kedy sa uzavrie veľká tepna, ktorá zásobuje mozog krvou. Môže pacientovi zachrániť život a zvrátiť ochrnutie.

„Obnovuje prietok krvi do mozgu spriechodením tepny, uzavretej krvnou zrazeninou, pomocou katéetrových zariadení zavedených cez slabinu alebo zápästie a zachraňuje mozgové tkanivo pred trvalým poškodením,“ približuje Piotr Pedowski, prednosta Kliniky rádiológie a zobrazovacích metód UNLP a LF **UPJŠ** a vedúci lekár Cerebrovaskulárneho oddelenia. Ročne sa v UNLP vykoná približne 240 trombektómií, čo je najviac na Slovensku.

Údaje v Národnom registri

Od roku 2018 pracujú na pracovisku s nepretržitou prevádzkou traja invazívni rádiológovia. Aj vďaka ich práci UNLP navýšila počet zákrokov natoľko, že to priamo ovplyvnilo celoslovenské výsledky. „Na Slovensku sa aktuálne endovaskulárne lieči 10 percent pacientov s náhlou CMP, čím Slovensko spĺňa kritériá určené pre európske krajiny na obdobie rokov 2018-2030, a už teraz ich nielen spĺňame, ale aj prekračujeme,“ hovorí prof. Gdovinová, ktorá je zároveň prezidentkou Slovenskej neurologickej spoločnosti.

European Stroke Organisation (ESO) je európska lekárska organizácia, ktorá riadi liečbu CMP podľa najnovších vedeckých poznatkov. Cieľom iniciatívy ANGELS je zvyšovať úroveň liečby a starostlivosti o pacientov s náhlou mozgovou príhodou vo všetkých krajinách sveta. Podrobné údaje o liečbe každého jedného pacienta na Slovensku sú zaznamenané a zhromažďujú sa v Národnom registri, odkiaľ sa anonymizované odosielajú do registra RESQ.

Tieto údaje slúžia na monitorovanie kvality v jednotlivých nemocniciach a podľa nich sa udeľuje ocenenie Angels Awards. Hodnotí sa percento pacientov, ktorí dostávajú intravenóznou trombolýzou, percento pacientov liečených mechanickou trombektómiou, čas, za ako rýchlo je akútna liečba podaná, výsledný stav pacienta, ako aj sekundárna prevencia u liečených pacientov. Tieto limity predurčujú, kto získa zlaté, platínové a najprísnejšie hodnotené diamantové ocenenie. Slovensko ako jedna z mála krajín prispieva do registra RESQ údajmi za všetky nemocnice.

-bre-

Autor: Jozef Brezovsky